

# **Raba in varstvo tal (izr. prof. dr. Borut Vrščaj)**

**Šifra predmeta: RVT**

**Letnik študija: 2.**

**Predavanja: 20**

**Seminarji: 20**

**ECTS: 4**

## **Namen predmeta**

Namen predmeta je dvig zavedanj in dopolnjevanje vedenj o pomenu tal kot bistvenem naravnem viru, ki omogoča življenje v kopenskih ekosistemih. Heterogenost tal, ki je posledica zelo različnih fizikalnih in kemijskih lastnosti, v prepletu z drugimi danostmi prostora (relief, klima, lega, ...) v osnovi vpliva na rabo prostora. Raba tal je v preteklosti v bistveno večji meril sledila naravnim danostim in lastnostim. Sodoben razvoj in slabo poznavanje dejavnikov prostora ima za posledico neracionalno in okolju škodljivo rabo in velike degradacije tal. Varovanje okolja in usmerjanje v vzdržnega prostorski razvoj je v največji meri odvisno od racionalne rabe, trajnostnega upravljanja in varovanja tal

Slušatelji KRT pridobijo vpogled v osnovne lastnosti tal in kroženja snovi, uvodna znanja o fizikalnih in kemijskih lastnostih tal, zakonitosti rabe prostora, degradacijah tal, potrebah po primerni rabi in varovanju tal. Dodaten poudarek je namenjen etičnosti varovanja tal in trajnostne rabe naravnih virov.

## **Vsebina predmeta**

Pri predmetu obravnavamo uvodne vsebine geologije kot so tektonika plošč, minerali in kamnine, kemijsko zgradbo kamnin, preperevanje in posledico za pedogenezo - tla. V drugem delu obravnavamo osnove pedologije (veda o tleh), ki zajemajo zgradbo tal kot naravnega telesa, osnovne kemijske in fizikalne lastnosti talnih horizontov (struktura, tekstura, OS, pH, kationi, poroznost, voda v tleh...), hranil in kroženje hranil, gnojenje; predstavljene so osnove talne biote. V nadaljevanju je podan pregled različnih talnih tipov Slovenije s Slovensko klasifikacijo tal. Slušatelji se v zadnjem delu seznanijo s pedosekvencami Slovenije in njihovimi bistvenimi talnim tipi; z okoljskimi značilnostmi, posebnostmi in grožnjami pedosekvenc. Obravnavamo okoljska tveganja različnih rabe tal, ter glavnimi grožnjami degradacije tal in zemljišč, ki so v posamezni pedosekvenci primarne oz. značilne. Podane so potrebne okoljevarstvene aktivnosti v okviru kmetijske ter urbane rabe tal (poselitev, industrija, promet, rekreacija).

## **Metode poučevanja**

Predavanja, pregled vzorcev kamnin in tal, seminarska naloga, aktivno poučevanje in diskusije.

## **Obveznosti študija**

Prisotnost na vajah. Seminarska naloga (sestava, predstavitev in zagovor) in pisni ali ustni izpit.

## **Literatura**

1. Krajina, krajinski sistemi, Raba in varstvo tal v Sloveniji, Albin Stritar, Ljubljana, 1990;
2. PEDOLOGIJA, (Kompandij), Albin Stritar (Biotehniška fakulteta, Agronomski oddelek) 1991
3. Sistematika tla / zemljišta; nastanak, svojstva, i plodnost, Husnija Resulović, Hamid Čustović, Izet Čengić, Sarajevo, 2008
4. Pedologija, Husnija Resulović, Hamid Čustović, I. Opći dio,
5. Materiali KRT, ki so dostopni na ŠIS